

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv. odnosi je mož.

EDINOST izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorli in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvó, via Terrate, »Nava tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu avia Terrate. »Nuova Tipografia« vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izgubiti (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó: pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Narodnost in država.

(Dalje.)

Čudno se mora dozdevati vsakemu, kedor pozna zgodovino, da g. Kremer dolži papeštvo, da je nemško cesarstvo zaostajalo ter si ni uže privojilo vsaj pol sveta; saj je baš Karol veliki s pomočjo papeža osnoval svojo svetovno državo, saj so tudi njega nastopniki širili nemško državo na podlagi kristijanske kulture; baš tej kulturi se torej imajo Nemci zahvaliti, da so postali tako mogočni in da so podjarmili toliko slovanskega sveta.

Res je, da so se tu in tam pa-peži in nemški cesarji tudi sprli, da so bili celo veliki boji mej njimi, ali nimbus nemškega cesarstva ni le v začetku, temuč tudi še mnoga stoletja potem dobival svojo moralno podporo od Rima in od avtoritete katoliške cerkve.

Nu, pa saj pisatelj sam trdi, da je kristijanstvo v Evropi pomenilo novo kulturo, ves svet obsegajočo; jasno je torej, da je bilo za onega boljše, ki je bil prvi pri viru svetovnega napredka. Pa pustimo to, in ogledajmo si od bliže ono lojaliteto Nemcev, katero pisatelj povzdiguje v nebesa.

Da govorimo pred vsem o avstrijskih Nemcih: Kde so oni lojalni do skrajnosti, kakor jih riše g. pisatelj? Pač tam, kder jih vlada protežuje. Na Kranjskem so na priliko Nemci bili najboljši Avstrijci, dokler jim je vlada pripuščala, da tam go-spodarijo velikej večini slovenskega naroda. Ali kako postopajo zdaj, ko vendar vlada še vedno dela na to, da

so Nemci na Kranjskem spoštovani in je le odpravila nenaravno nemško večino v raznih zastopih? Prav malo kažejo veselja za sodelovanje v ko-rist Avstrije.

V še slabšem svitlu se kažejo Nemci tukaj na Primorskem, posebno pa v Trstu. Vlada jih je od nekdej zdatno podpirala; ali oni niso bili pri vsem tem nikoli tako pogumni, da bi se ustavljali z vso odločnostjo tukaj nže mnogo let prevladujočemu pan-italijanskemu menenju, ampak posne-mali so popolnoma židovsko politiko: «Andiamo colla corrente».

Tako so delali celó v tistih časih, ki so na Dunaji ukazavali ustavo-verci; denes pa, ko ukazuje Taaffe-jevo ministerstvo, potegnoli so kar odločno z Irudenti in jih ni čisto nič sram, da v «Triester-Zeitung» zagovarjajo ista načela in zasledujejo iste tendence, katere zagovarja in zasle-duje «L' Indipendente» in stranka, katero zadnji zastopa.

In še celo za čase Giskrove in Auerspergove dobe so Nemci v Trstu pač radi videli, da so šli Slovani za nje po kostanj v žrjavico, a sami se niso nikoli hoteli zameriti Lahonom. Najsijajnejši dokaz je to, da se na prve Nemce v Trstu vlada ne more zanašati za vsak slučaj, akoprem jim je naravno prijateljska; ali oni se no-čejo kompromitirati nasproti teržaškim teroristom. In vendar je v Trstu silno potrebna stranka, katera bi svoje avstrijsko stališče brez bojazni javno povdarjala.

Enako malo poguma imajo tudi Švabi, kateri se nahajajo na Ogrskem; oni niso v srcu nič kaj navdušeni za

Madjar-Orszag; pri vsem tem pa se niso še nikoli upali ozirati na klice svojih bratov onkraj Litave. Nemci sploh niso pogumni, kder se nahajajo v manjšini, razun ako so v dobrem zavetju. Kar se pa tiče njihove lojalitete tam, kder se čutijo v večini, kažemo pred vsem na leto 1848., ko so morali Slovani krotiti Nemce, ki so se uprli proti državi in dinastiji in so iskali državnega središča v Frankobrodu, pa ne v Beču.

In zdaj, kaj vsega ne počenja nemška učeča se mladina pod vod-stvom Schönenerja? Kako se veliko-nemški vodje javno šopirijo protia-vstrijsko in kako preté, da Avstriji hrbet obrnó, ako ona ne bode nada-ljevala zatiranja Slovanov?

Ali se pisatelju ne zdi, ali ne sluti vsaj od daleč, ako bi se bilo Jozefiničej politiki posrečilo, da ponemči vso Avstrijo, da bi se še denes nadaljevalo rivalstvo, katero je prestalo po bitki pri Kraljevem-Gradcu? Ako bi bili vsi avstrijski Slovani in z njimi tudi Madjari denes popolnoma ponem-čeni, gotovo bi se denes na podlagi narodnostnega načela v Berlinu mi-slilo na to, da Avstrija postane v zvezi z veliko Nemčijo koleginja Ba-varskega, Saksonskega in Wirtenberga, in delala bi se pri nas politika Ho-hencolerska, ne pa Habsburška; moč naše dinastije naravno torej ne sloni na nemškej, ampak na pravej avstrij-skej ideji, in ta more le potem biti prava, ako se vpira enako na svoje avstrijske enakopravne narode, brez vsacega razločka.

Da je denes živ cesar Jožef, tudi on bi sam rad opustil svojo centra-

lizovalno politiko, kajti prepričan bi bil, da ona le škoduje dinastičnim interesom Habsburžanov.

Ali se pa avstrijski Nemci tako mirno udajo osnovi Avstrije na pod-lagi enakopravnosti, kakor morda le ironično meni pisatelj, to je prašanje, katero more rešiti le pametna notranja in zunanja politika avstrijskih držav-nikov. Gospod pisatelj, akoprem bivši minister naše države, kaže se svojo kujigo, da pač dobro pozna jutrove dežele, in da jih nabrže bolje pozna, nego pa lastno domovino, Avstrijo.

Povedali smo zdaj, kako pisa-telj misli o romanskih in germanskih rodovih, sledimo na dalje in poglejmo na kratko, kako on popisuje Slovane. Ako so Nemci stopili v vrsto kultur-nih ljudstev še le potem, ko je rimska kultura uže davno bila prešinola ves svet, so Slovani v tem obziru nasto-pili še veliko kasneje. Slovanov naj-starejša domovina je bila v neizmernih planjavah ob Visli, Dnjestru in Volgi. Kmalo so prišli v dotiko z Bizantinci in so se torej naprej porinoli do Do-nave, posedli sedanjo Bolgarijo ter se vedno bolj širili ob južnih podonavskih deželah; v severu pa so prodrli do Labe in do bregov vstočnega morja, kder so zadeli ob germanske rodove.

K večej narodnej skupini niso dospeli, prav tako kakor Germani ne; živeli so, kakor Germani, razdeljeni po rodovih, od katerih so oni poprej po-segli v zgodovino, kateri so bili v bližnej dotiki z Bizantinci in Nemci. Dolgotrajni, hudi boji z Germani niso Slovanom ob severo-zahodu dajali časa, da bi se družili v močne dr-žavne skupine, in tako so posebno

PODLISTEK.

Učitelj slikar.

Spisal J. Trošt.

(Dalje.)

Brž ko sedem k mizi pod lipo in se nekoliko ogledam, kakor bi me tirala neka nevidna moč, intonujem, seveda le piano pianissimo p četkoma, pesmico:

Lepa zelena je

Tam v cvatočem gajl!

Hinko je pomagal nekoliko, dober pevec pa ni bil nikoli

Ko popljava vsak po vrčku pive, začneva kvartati. Omeniti moram, da nisem kaj strasten kvartač. Ko vrževa parkrat, rečem:

— Hincé, meni se dodijalo kvartat.

— Ni meni se ne mili ova igra više toliko, koliko nekada. Jednoč bio sam strasten igraoc.

Se dobro govoriš hrvatski, Hinko, posle toliko časa.

On je mislil, da sem ga s tem hotel opomniti na kak pogrešek in mi odvrne v istej meri kakor je mislil:

— Meni ni čuda, če slabo govorim ta ali oni jezik, saj s ne počam z jeziki, kakor ti nekdej in mislim tudi še sedaj. Ako bi prišel v tvojo sobo, našel bi slovnice, kolikor bi se mi poljubilo. Mislim, da imaš slovnice in knjige vseh slovanskih jezikov in po vrhu še francosko slovnico in ono latinsko, koje smo rabili v niž-j gimnaziji, Schutz-eva ne!

Hinko je imel običaj, da je o tro pikal. No, jaz sem ga poznal kot počen groš. Nekoliko pomolčim in rečem potem:

— Skoraj, da bo res, kar praviš, ali pomni, da sedaj nismo več oni fantje kot nekdej. Sedaj se več naredi modrim presodkom in dobrim premislekom, nego pa bišljanjem. Ali uleniš sem se pa vendar, česar pri tebi ne opažam.

— Tudi meni se tako godi, dragi moj Jože. Uže pred štirinajstimi dnevi sem počel izdelovati ono podobo katero si videl danes, a še sedaj bo treba delati najmanj še šest ali sedem dni, po malo seveda. In delo je tako silno in važno

— Veš kaj, Hinko, rečem jaz, da se ne bova dolgočasila on ni pogojil mojih misli in brž pokliče služkinjo, da donese pive . . . začne naj jeden praviti kako pripovedko, hodi si lasten dogodek ali pa posnetek.

On je bil zadovoljin z mojo predlogo.

— Klo naj pa začne? prašam.

— Veš kaj, reče, začnem pa jaz. Tebi uže tako ne verjamem, da poveš kaj facté-nega, ker te poznam še iz dijaških let kot improvizatorja.

Iz teh besed sem poznal, da misli Hinko povedati kako lastno dogodbo in to tem bolj, ker mi je bilo znano, da je pro-dukтивna stran njegovega duha jako skr-čena.

— Deder bratel reče on, (govoril je rad hrvatski) »vrčevi se kucnuše, prijat-lji gucnuše«, kazao je šenoa. Dajmo i factički prikazat ovu izreku, prije nego počmem.

In povzdigne vrček.

— Živio Jež!

II.

Hinko začne potem svojo pripoved: Bilo je še za mojih in tvojih dijaških let, če prav si ti par let prej končal stu-dije na pripravnici nego jaz. O jesenskih počitnicah, veš, da smo uganjali mladijaci vsega vruga, kar si je kdo izmislil. N še šale in burke si predstavljajš tem lagije, ker si bil parkrat pri meni na počitnicah nekaj časa.

Mislim, da še sedaj veš, kako smo nekega večera polhe lovili, ko se je Minov Luka zapel meje veje nekega hrusta, da bi mogel ni naprej ni nazaj. Moj Bog, kako je upil, da ga vrag drži. Mi smo se pa smijali, da bi bili kmalu popokali, ker smo vedeli, da bi vruga ne bilo videti ko bi tu ti zares bil, ker je bila tema kakor v rogu.

Tudi onkrat je bilo smeha na koše, ko smo kače lovili in so nas ljutje ime-noval strpenjake». Še sedaj vem, kako je tekel sosed za mano, ker se je bal, da ne bi poklical strupenine v njegovo hišo. Ali jaz se ojačim, obrnem se proti njemu in rečem, ako me ne pusti v miru, pa pokli-čem kačo pred njim iz zemlje. Mož je bil razjeden, kar je mogel držati. Ojmenjati ni hotel in le silil, da me udruhe s kol-čem. Kar spustim goža iz rokava na tla. Sosed se prestraši in odide. Pa kaj bi pravil te neumnosti in mladenške šale, ker nimajo nikakove cene.

Z velikim tru tom sem končal tretje leto. Saj morebiti še veš, ker sem ti kazal sorčevalo, da sem imel popaveni izpt iz matematike. Še le potem so mi bila vrata

odprta v četrti tečaj. A bilo, što bilo! Sedaj sem tukaj!

Tedaj istih počitnic brž začetkom, mislim prve dni avgusta, ko sem si še vrejeval svojo sobo, dogodilo se mi je nekaj izvenrednega. Kakor veš, rimal sem tudi mej počitnicami. Ko sem opravjal sitna ta opravila, kar potrka nekdo na vrata. V sobo stopiti moja sestra in njena prijateljica Karolina, hči t-legrafičnega uradnika v trgu T. . . Dekletce je imelo ta čas kakih petnajst let in nekaj več. Karolina je bila živa in vesela vedno. Se sestro začneta pregledovati moje knjige, koje sem bil donesel z saboj. Kar naje-denkrat prideti do brošurice: Smrt Small-age Čengizijca. Mislim, da ti je znan naj-slavnejši južnoslovanski epos od Mažura-nica.

To knjižico začneta pregledovati. Vsakako se jima je dopadala, ker je bila lično vezana in ilustrovana. Karolina jo odpre in začne pomalo čitati prvi del eposa, namreč agovanje:

Sluge zove Small-aga
Usred Stolca, kule svoje,
A u zemlji hercezojoj:

Ajte amo sluge moje,
Breljane mi izvešite,
Što no (tu Karolina malko postoj) sam

Na Morači vodi bl-dnoj.

Hinko, reče mi, ta knjižica je, hr-vatska ne?

Pritrdim.

Pri tem je Hinko pokimal z glavo, kakor oni pot, ko se je to godilo.

Za teu nadaljuje:

severni Slovani uže kmalo postali odvisni od Nemcev.

Le na Poljskem, Meravskem in na Českem so dospeli do popolnega državnega razvitka. Velikomoravska država pod Svatoplukom je imela le kratko življenje, kmalo jo je potegnola na-se Česka. Ta država se je vzdržala več časa samostalna pod lastnimi narodnimi vladarji, ali tudi ona je prišla sčasoma v politično zvezo z Nemčijo. Le Poljska je uže zgodaj dospela do velike državne mogočnosti.

V južnem vshodu Evrope, na meji Bizantinske države, ustanovile so se tudi razne slovanske države, mej katerimi je srbsko cesarstvo stalo 400 let, dokler ga niso Turki porazili. Tudi v Bolgariji, kder so slovanski naseljenci poslovanili prvotno Bolgarsko ljudstvo, (tukaj se je g. pisatelj, akoprem jutrove dežele dobro pozna, urezal, ker s tatarskimi Bolgari godilo se je enako, kakor z Goti v Italiji, oni so podjarmili prvotne Slovane, pa se potem sami poslovanili), je nastala samostalna država, katero so še le Turki pokončali. Bosansko kraljestvo, ki se je ustanovilo po odcepjenju od srbske države, bilo je za nekoliko časa od Ogerske podjarmljeno, ali je prišlo kmalo potem pod turški jarem. Tudi v Dalmaciji in v Hrvatskeji so bili uže v VII. stoletju slovanski rodovi pod lastnimi vojvodi, kateri so se morali polagoma podvrči nekoliko beneškeji, nekoliko ogrskeji odvisnosti. Le par majhnih rodov se je mnogo časa vzdržalo v državnej neodvisnosti (ljudovlada dubrovniška in svobodna država Poljica). (Tudi tukaj je pozabil pisatelj na Hrvatsko, na hrvatske bane in kralje in na način, kako so Hrvatje prišli pod Ogrsko, pozabil je tudi na Samovo slovensko državo, na razne kneževine v Panoniji in na Koroško vojvodstvo, ki so bile o svojem času tudi neodvisne državne skupine).

Od teh mnogih slovanskih ljudstev in držav ste se mogli le dve zbog ugodne geografične lege dobro razvijati: Poljska in Ruska. Vse druge so prišle polagoma pod politični upliv, ali pa pod popolno odvisnost od Nemcev, Bizantincev, kesneje Turkov, Benečanov ali Ogrov. *Ni treba misliti, da so bili Slovani manj močni, ali manj pogumni. Obe ti lastnosti so imeli v ozbilju.* Ali oni so preveč zaočali nasproti kulturnemu napredku zapadne Evrope. Oni so kesneje za-

On, Hinko, kako bi se jaz rada učila hrvatskega jezika. Ali je lep ta jezik, kaj?

Takega prašanja jej nisem mogel odgovoriti, ker sem vedel, da ne zna razen materinščine nobenega drugega slovanskega jezika. Zuala je nekaj nemščine in tudi nekaj francoščine.

Da je hrvatski jezik zares lep, gospodičina, tega vam ne morem dokazati drugače nego praktično, to je, da ga čujete, kako lepo doni. Ali tukaj ni nobenega Hrvata, da bi govoril z njim. Mi Slovenci se pa moramo dobro vaditi, predno govorimo precizno hrvatski in to radi akcenta. Precizno, pravim, s tem pa ne trdim, da se Slovenec težko uči hrvatsčine. Mi se je laglje naučimo, nego kateri si bodi jezik slovanski. Da vam v kratkem povem: največa razlika mej hrvatsčino in slovensčino je naglas ali akcent.

V slovensčini naglašujemo besede trohejski in jambijski, v hrvatsčini pa le trohejski, redko kde je kaka izjema. Kdor hoče, da dobro govori hrvatski, treba da dobro naglašuje.

Po tej izjavi je bila Karolina precej zadovoljna, da se uči hrvatsčine.

— Hinko, rekla je, saj boste tako dobri, da me boste malko podučevali v tem jeziku. Očeta bom prosila, da mi to dovoli.

Prav rad, gospodičina, le prosim Vas, da me s tem preveč ne privežete k poučevanju, kajti pomisliti morate, da imam sedaj pučitnice, katerih sem potreben, kot riba vode. (Dalje prih.)

pustili prvotno svoje stanje, nego Nemci, ki so nekoliko stoletij poprej prišli v dotiko z rimsko kulturo in z rimskim državnim bitjem; a pri vsem tem so Germani trebali dosti časa, dokler so mogli v kulturi doteči romanska ljudstva. Trije glavni narodi evropski: Romani, Germani in Slovani, vsak zase dosti močan, zaznamujejo tri zaporedne kulturne dobe; zato je tudi politični razvoj Slovanov razdeljen v tri oddelke.

Najprej so se skupili v trdnjšo državno vez oni slovanski rodovi, kateri so bili v bližnji dotiki z Nemci: Čeni, Poljaki; kesneje in z manjšim uspehom so stopili v politično življenje oni slovanski rodovi, ki so bili v bližnji dotiki z Bizantinci, ali ti se uže niso mogli tako hitro in dobro razvijati, ker vshodno rimska država, njih učiteljica sama, ni imela v sebi potrebne žilavosti, torej tudi ni mogla na druge jej bližnje narode posebno ugodno uplivati. Najzadnji so stopili v politično življenje Rusi.

Najhitreje so se povzdignol krepak česki rod in je kmalo dosegel v kulturi druge zapadne narode, od katerih so ga razločevala le narodne posebnosti. Značajno pa je v zgodovini slovanskih ljudstev, da so po njih osnovane države, izimši Rusijo, le malo časa trajale, kakor to pozna sam imenitni česki zgodovinar Jireček v svojej zgodovini Bolgarov, kder o bolgarskem caru Petru govori tako-le: »Kakor sicer povsod pri Slovanih, tako je tudi tukaj velikost države, katera je bila navezana na le eno (vladarjevo) osebo, po smrti te osebe kmalo minola. — Tako je bilo po smrti Samota, Svatopluka, Asen II. in Tvrčka bosenskega.

In ta prikazen se nahaja tudi pri drugih slovanskih ljudstvih, na priliko pri Čehih; komaj se je česka država iz vojvodstva povzdignola do kraljestva in je nje največi kralj Otokar II. razširil svojo moč do Adrije, uže je podlegel Rudolfu Habsburškemu in z Venceslavom III. je izumrla narodna dinastija Premislidov (1306).

Kako je dežela čutila svojo slabost, kaže se iz tega, da je izvolila najprej vojvodo Koroškega, kesneje Ivana Luksenburškega svojim kraljem; ali še le pod njegovim sinom Karolom IV. je začela nova sijajnejša doba českega kraljestva, a tukaj uže s pomočjo Nemcev, katere so Luksenburgovci poklicali v deželo.

Ali uže pod Venceslavom IV. sinom Karola, začel je razdor, napolnila je strašanska husitska vojna, ki je divjala ne le proti rimskeji hirarhiji, temuč še bolj proti tujcem, posebno Nemcem. S tem je pač česko ljudstvo sijajno dokazalo, da je jako sprejemljivo za verske reformacije in uprav navdušeno za svojo narodnost; ali dežela je vsled dolgotrajnih bojev tako trpela in oslabela, da so Čehi po končanju husitskih bojev zopet poklicali tuje kralje na česki prestol. Le Jurij Podjebradski je bil naroden kralj, ali še ta je nasvetoval na smrtnej postelji, naj Čehi izvolé kraljem Jagelonca Vladislava, kateri je postal kesneje tudi kralj Ogerski ter se preselil v Budo. Ali tudi ta dinastija se je končala kmalo, namreč sé sinom Vladislava, kraljem Ljudevitom, ki je v boju s Turki pred Mohaçem zgubil prestol in življenje. (Dalje prih.)

Gg. županom po Pivki ta- in onkraj Bistrice in Reke in po Krasu.

Ker se veliko veljavnih mož še zmiraj bodi si pismeno ali ustmeno name obrača, hočem vam od izročnega mi posla

zopet skupen in javen odgovor dati. Danes toraj sporočati vam imam to le:

Zadnji ponedeljek, 24. t. m. je prišla k meni deputacija s Pivke. Tožila mi je, o čemur sem bil uže sam prepričan, da je sploh poslednje dni voda v Reki in Bistrici jako upadla, da so kalci do malega usušeni, in bode skoraj trebe živino na Reko napažati goniti ali jej vodo domu voziti; po mlinskih pa da morajo ljudje celo po več dni čakati na meljo. Pravijo, da prav sedaj bi bila prilika, prepričati se o množini vode v Reki in v Bistrici. Po dogovoru sva se napolila precej v torek, 25. t. m. jaz in g. Domicelj, katremu se je še č. g. Kneški župnik pridružil, naravnost v Bistrico. Dobili sme takoj pred g. T. mlinom 3 vozove Josipa, Ivana in Antona Primica iz Vel. Bukovice stoječe, katerih eden je tarnjal, da je uže večerj lésem svoje žito pripejal, pa se moral prazen domu vrniti in sedaj zopet po moko priti, a mu pravijo, da bode še do večera na njo čakal. V mlino je stalo več žensk, katerih nekatere so celo jokale, ker so morale lačne tam čakati, pustivši doma brez varuha svojo dečo; bile so menda nekod od J. lšane. Mlinarski blapec z gospodarjem vred pristopila, rekoč: Prav, da se gospodje sami prepričate, kako smo z mletvijo v zadregi; 2 kamena se po času obračata, pila stoji; če pa hočemo vodo izpustiti na pile, gre še ena po času; a morajo zopet v mlino počivati. (Na eno pilo namreč šteje se 32.000 kub. metrov vode, da dobro teče, en mlinski kamen pa je potrebuje 16.000 kub. metrov. Po tem soditi, utegnolo je tisti dan okoli 27.000 do 28.000 kub. metr. Bistrice teči.) Sedaj naj bi se gg. od magistrata prepričali, če imamo res, kakor oni trde, vode odveč, ker je vendar tukaj pri izviku nad volovico zmanjkuje, le poglejte pile in po 3 kamenov stati. Ako pa suho vreme še en teden do 14 dni traje, stale bo to pile vse od kraja in po mlinskih se bode vrtele k večemu še eno kolo in še to počasi. Tako je govoril stari gospod Iv. Tomšič.

Polizveliči smo, da je blagor. gospod okrajni glavar Postojnski tudi v Bistrici, ter se nemudoma napolino k njemu s prošnjo, naj blagovoli z nami iti ogledat po mlinskih in pilah. Takoj odpravljen pokliče gredeč v to komisijo še g. župana Dolenje Zemonskega, I. sovetovalca Bistr. županije, g. Val-ničiča, in župana g. Ličana. Ta komisija z blagor. g. glavarjem na čelu obšla je vse mlino in pile po Bistrici ter konstatirala, da po vseh mlinskih le po 2 kamena, a jako pičo tečeta? kder pa je pila rezala, rezala je po času, in mlino je misloval. V vsakem mlinu pa, kder so za pilice mleti, stale so kake ženske, od 3—10, čakaje na svoje vreče, kakor duše v vicah, ali so nas tudi gredeč srečavale, prenašaje svojo priljago od mlina do mlina.

O tem smo se toraj 25. t. m. z v. č. g. glavarjem vred vsi z svojimi očmi prepričali, ter vse to v dotičnej uradnej zapisnik dali vbeležiti, s pristavkom, da, ako uže sedaj v jeseni, ko vender ljuti je najpéd o korunu, repi, zelji itd. žive, mlino domačim potrebam pri ne ravno najmanjšej vodi ne morejo zadostovati, tem manj morejo le le spomladne meseci tem potrebam pri pitljaj vodi v okoli priti, ko je presnina povžeta in ljudstvo najpéd z moko se hrani! To je po mojih mislih najboljši dokaz o premale obilici Bistriške vode, ki ga ne odvažajo nobene inženirske mere. Uže vsled tega tako očitnega dokaza lahko se T. magistratu reče: §. 6. c. kr. zakona vojne postave zahteva izročno; da so v precej vrsti oni okraji z vodo za svoje potrebščine oskrbeni, kder voda izvira in t.če. Ker pa v našem slučaju tega ni, toraj si iščite vodo drugodi!

Na ta očevični dokaz od 25. t. m. se bodedo lahko vseskozi sklicevali, in, če se mrzlo in suho vreme kaj kmalu ne spremeni, ta dokaz ne ostane samoč. Na prošnjo nekaterih odličnih občanov se je vložila namreč od tukaj še te dni prošnja na deželni odbor, da nam blagovoli pri obstoječej suši odposlati kakega inž. nirja, na čigar nepristranost se bodo tudi tržaški neverni Tomaži smeli zanašati ter pomiriti.

Iz srca me veseli, da se nam je ta dan tako posrečilo, dokaz nedostatne vode uradno konstatirati. Tudi vem povedati, da je g. okr. glavar uže pred nekimi dnevi poprej po dveh ces. inženirjih vodo dal premeriti, in le vsled tega zdelo se mu je nepotrebno, v dan 17. t. m. (kakor je v dopisu od tod 22. t. m. v tem listu stalo) združeno Bistriško in Reško vodo pri A. mlino zopet ogledat in merit hotiti. Prav tako bodi vsem v tolažbo povedano da preiskava tega za naš okraje tako važnega prašanja, od katerega je zavisen naš in naših potomcev obstanek in življenje, vedno napreduje, in skoraj ni dneva, da bi se sedaj soseskini možje, sedaj mlina-rji in pilarji, sedaj graščine in železniške postaje in veliko drugih prič in izvedencev ne zasliševali. G. glavarju smemo hvaležni biti, da vse te preiskave z velikim trudom in nepristransko previjnostjo je iz tega odbraga namena vodi, da bi z našimi dobrazimi tržaškimi mesta zahteva preprečil.

V Kočani v dan 29. novembra 1884. Matija Torkar, župnik.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Pravda zoper anarhiste na Dunaji se je končala 29. novembra; dva zatoženca sta bila osvobojena, osemnajst pa obsojenih v teško ječo od 12 do 3 let.

O Udeležnej komisiji se zopet nekaj čuje. Trdi se namreč, da je nasvetovala, naj se zniža število finančnih volstev, v Celovcu se ima to vodstvo odpraviti. Nekateri višje gosposke se imajo priložiti z Dunaja v posamezne dežele in zmanjšati se število uradnikov pri državnej osrednjaj blagajnici ter opustiti več srednjih šol.

Linški škof Rudigier je 29. novembra umrl.

V češkem klubu je dr. Rieger zadnjor nedelo v daljšem govoru naglašal vladati to le: Čehi popolnoma pripoznavajo dualizem ter zanikavajo politični panslavizem, ta je le literaričen. Čehi dalje pripoznavajo zvezo Avstrijsko-Ogerske z Nemčijo, in se upirajo le državno pravnej zvezi, ker bi to bilo nevarno samostojnosti Avstrije, v kateri samej le morejo majhni narodi, kakor česki in madjarski, varno živeti. Čehi in Madjari delajo le realno, ne pa idealne politike. — Dr. Gregr pa je nedavno izrekel, da so državni poslanci hodili pravo pot in storili, kolikor jim je pri sedanjih razmerah bilo mogoče.

Ogerska poslanska zbornica je 28. novembra dovolila, da se poslanec Ve-hovay izroči sodišču, ker je zapleten v kazensko pravdo, ki se vrši zaradi izneverjenja nabranih novcev za rod Czangov, ki se je iz Bukovine v Banat naseljeval, tu pa večidel pomrl. Dovolila se je tudi izročitev poslanca Szalay-a zaradi pregreška dvo-boja.

V ogerskej poslanskej zbornici je neodvisna stranka 29. novembra podala utemeljen predlog, naj se proračun zavrže.

V ogerskej poslanskej zbornici je predložil finančni minister načrt zakona glede pokojnin državnih uradnikov. Po tem načrtu ima do pokojnine pravico uradnik po desetletnem nepretrganem službovanji in znaša pokojnina 40 odstotkov plače. Za celo pokojnino imajo služiti uradniki 40, učitelji in profesorji pa 30 let. Ministri imajo pravico na 4000 gld. pokojnine, ako so služili 3 leta.

Vnanje dežele.

Italijanskemu kralju in kraljici na čast so 29. novembra napravili v Rimu velikansko baklado pred kraljevo palačo. Kraljeva obitelj je prišla na pomole in se polu ure tur mudila.

Iz Rima se poroča, da je bil afrikanski potovalec Biauchi, ki je v deželi Skoz pripravljaj karavano, na meji Tigre umorjen. Mancini se prizadeva za varnost italijanskih misijonov v Afriki in Aziji.

V italijanski senat je bilo 21 novih udov imenovanih. Italijanska blaica za upravno leto 1884. je ugodna, dohodki so preseglj proračun za 24 $\frac{1}{2}$ milijona lir. Pa tudi troški so znašali mnogo več, nego so bili proračunjeni tako, da znaša prebitok le 1 milijonov lir. Proračun za leto 1885 kaže 8 $\frac{1}{2}$ milijona prebitka in finančni minister se nateja, da bo v letu 1886 enajst milijonov prebitka.

V Kongo-konferenci je italijanski zastopnik 29. t. m. izjavil, da Italija pazljivo obrača oči na naselbine afrikanskih pomorskih bregov ter ima namen, da se enakotežje tam obvaruje, poslanec je tudi naglašaj neodakljivost tripolitan-kih dežel, kar je očitno namenjeno zoper Francijo. Italija misli, da je nastopnica stare rimske države i zato ne more pozabiti rimske mogočnosti.

Kongo-konferenca je 1. t. m. sprejela načrt glede mej dežel ob Kongu in svobodne trgovine v teh deželah, ter izročila drugo točko, glede plovbe po Kongu in Nigru, v pretres tistej komisiji, ki se je pečala s prvo točko.

Na Turškem se godé čudne reči. Zlaj se turška vlada posvetuje o tem, naj bi se mesec, ki ima 30 dni, raztegnol na 45 dni, da bi potem uradniki dobivali dosedanjo mesec o plačo jedno vsacih 45 dni, tako bi se plača uradnikom znižaj za tretjino, Uradniki, ki so uže doslej ameli veseli biti,

še se jim je plača trikrat, ali štirikrat na leto dala, malo se brigajo za to, ker so se že doslej za plačo snali odškodovati.

S francosko štajstega bojišča se poroča, da je pri otoku Formosa počil kotel francoske vojne ladje »Rigaut Gennuilly« in 13 vojakov usmrtil.

Francoska vlada je zopet najela tri ladje, da pošlje pomoč v Tonking. — Francoska poslanska zbornica je 1. t. m. sprejela, če tudi je vlada ugovarjala, predlog poslanca Livergne, da senatorji ne smejo imeti nobene državne službe.

DOPISI.

Iz Bazovice, 30. novembra. — (Enakopravnost, službena in neslužbena opravila komisarija g. pl. Mirkovića-a). Tukaj smo Slovenci, kar uže vsakdo ve; zatoraj je marsikoga jezilo in ga še jezi, da se nabajajo pri nas laški napisi, kakor je pri g. komisariju in pri tukajšnji slovenski ljudski šoli. Pustimo, naj bo tudi italijanski napis pri omenjenih krajih, če je uže tako potreben, pa da bi bil vsaj tudi slovenski, da bi vsaj tujci znali, kaj je tukaj in kaj tam. Da je pa tako, kakor je, to marsikoga po pravici v oči bede. Prav iz teh uzrokov je hotel stresti nekdo svojo opravico jezo na one »spostavodajalce«, na one gospode, kateri vedno po nerešeni deželi škélé.

Ker pa ni mogel se znositi kar naravnost z njimi, zato je pa spustil svojo jezo na njihovo delo, na italijanske napise pri omenjenih dveh krajih. To delo, se ve, ni bilo prav na pravem mestu, pa človek v jezi in v vinu marsikaj stori, česar ne bi bil storil, ako ne bi tak bil. — Pa preračeljmo to reči! Je li imela ta oseba, ali kolikor jih je bilo, prav ali ne? Postavimo samo ta le primer in spoznamo je li imel prav ali ne: Naj bi bilo okoli 3—4 tisoč Slovencev (puro sangue) v kakem italijanskem mestu, kjer je okolica in vsa dežela okrog le italijanska. Ti Slovenci naj si toliko upliva pridobé, da bi jim morali Italijani svoje krvavo zaslužene krajcarje za ogromne davke plačevati, in da bi bili prisiljeni slovenske dopise sprejemati in pri občinskih poslopih slovenske napise imeti. Kaj, ali bi oni mirovali, ali bi oni molčali, da se jih tako zatira? O ne, gotovo ne! — V Benetkah goré vedno, po dnevu in po noči, 3 svetilnice na čast, da so se oteli Avstrije. Ali niso bile tudi one svetilnice uže večkrat razbite? Kdo je to storil, in zakaj? — To je storil oni, kateri je spoznal, kaj je Italija, kaj je bila Avstrija in kde je bilo boljše. To nam je živ dokaz, kde je boljše; oni pa škilijo vedno po onej »srečnej« deželi in še nam Slovencem hočejo po vsej sili italijansko kulturo v glave vtepati, da bi oni tem lažje svoj cilj dosegli. Iz vsega tega je pač razvidno: čeprav ni imel popolnoma prav oni, kateri se je maščeval nad napisi, da pa tudi popolnoma krivo ni bilo njegovo ravnanje.

Res je, da nam sl. magistrat marsikaj popravi ali stori, ali vprašam vas, od kod pa dobiva magistrat one svote, katere izda za to ali ono napravo? Ali ni vse to naš krvavo zaslužen denar? Naj nas oprostí davkov, (prevelikih davkov) in mi si bomo lažje pomagali. Ako hočemo, da nam sl. magistrat kaj pomaga, moramo prositi. Za kaj pa prosimo? — Za svoje trdo zaslužene denarje. Kaj je to potem njegova dobrota, ako nam nekoliko našega denarja povrne? —

Preidimo pa k drugim točkam!

Kakor sem uže zgoraj omenil, maščeval se je nekdo, ali prav za prav, stresel je svojo jezo nad italijanskimi napisi. G. komisar je na vse kriplje delal na to, da se poizve, kdo je to storil. Mnogo jih je on k sebi pozval, na katere je sumničil ter še zenuarmeriji naročil, naj pazijo na tega in onega. Mnogo jih je, kateri so prišli v slabo ime pri zenuarmeriji prav radi njega. Vsi tega ne bodo tako na lahko jemali. Prigodi se lahko še marsikaj, kar bi mu gotovo ne bilo ljubó. To pa pravim zato, da v drugo bolj premisli, kadar kaj izproži.

Kar se pa tiče neslužbenih opravil g. komisarija, moram to-le omeniti: Oseba pride v Bazovico s tem namenom, da gre stanovat v to in to hišo. On jo vpraša, po stanovanji, in ko zve njeno misel, zabrani jej v ono pošteno in česti vredno hišo s to opombo, da mu je magistrat naročil, da ne sme iti v ono hišo. Lastnik one hiše se je, to se ve, s tem razžalil, gre toraj na magistrat poizvedet za vzrok. Tam ga začnejo debelo gledati, ker to ni bila resnica. Poglejte, kako dalč sega njegova oblast! Prav v omenjeni hiši stanuje g. učiteljica. V začetku je bila prav zadovoljna, ali odkar je dobil g. Mirkovića nekaj upliva do nje, postala je brž drugačna. Zljaj jej ni prav to, zdaj ono. Toliko jo je pregovarjal in sam hodil k gospodarju druge hiše, da si je drugo

stanovanje zvolila. Vprašim vas, ali sliši tudi prestavljenje oseb v to ali drugo stanovanje k njegovi službi? Da svetuje, to je prav, ali naj se ne vtika v stvari, ki ne spadajo v njegovo področje.

R. snicoljub.

Iz Kanala, 1. decembra 1881. — Minolo je uže 3 mesece in več dni, od kar nas je g. D. Lisjak, bivši zdravnik v Kanalu, prostovoljno zapustil in še nemamo drugzega zdravnika. K kljubu temu, da je bila služba občinskega zdravnika razpisana, ni se do sedaj nijeden za to službo oglašil, gotovo segg. zdravnikom ponudba od 600 gld. letne plače premajhna zdi, ker se zahteva za to majhno plačilo večdega zdravnika, da bo tudi porodni in kirurški zdravnik, ker se uže drugod zdravniku, ki je samo kirurg, po 900 do 1200 gld. letne plače ponuja, in zato ne utegnemo tako hitro dobiti zdravnika; da bo zdravnik imel gotovo še 600 f. posebnih dohodkov na leto, utegne to res biti, ali tega mu ne more nijeden zagotoviti.

Dalje ne moremo na druge posebne dohodke za zdravnika misliti, ker imamo v Kanalu uže večdega, vsem občanarjem in daleč okoli dob o znanega zdravnika, koji ima svojo lastno premoženje v Kanalu ter ga ne more nikdo iz Kanala pregnati, še g. Jernej poleg vodnjaka ne. Lega zdravnik želi imeti večina občin kanalskega okraja kot občinskega zdravnika tega okraja, in mislim, da bi ta g. tudi to častno službo zdravnika v Kanalu za letno plačo od 600 gld. radovoljno prevzel; bojda si je o tej zadevi v občinski seji tudi uže govorilo, pa kar naglo je postalo zopet vse tiho. Kaj bi nam bilo storiti, ako bi nas nanaglomla kakšna huda bolezen obiskala, kdo hode trpel, ako ne občinstvo, in kdo more prisiliti zdravnika, naj gre k bolniku, ako ni v dušitivnej službi, in sicer v vsakej uri in vsakem vremenu? Koliko stroškov bi pa imeli, ako bi morali v Gorici zdravnika iskat, in ako bi prišel, prišel bi prepozno. Zastonj je, da nam p. č. duhovnik v cerkvi oznanuje, da smo dolžni hitro gosposki naznaniti, ako se kakšna nevarna bolezen prikaže; kdo bo kaj takega poznal brez zdravnika? kmet ne, čevljar tudi ne, zdravnika nam dajte in prej ko mogoče, da bo dobro.

Naša fara šteje okoli 20 tisoč prebivalcev, pa smo sedaj, ko po svetu kužne bolezni razsajajo, uže 4 mesece brez zdravnika, č. g. občinski predstojniki kanalskega okraja, odprite oči in porabite lepo prilžnost, katera se vam ponuja, pogodite se, dokler je še čas, z g. dr. Golmarjem, v njega imamo zaupanje, mi ga dobro poznamo in on tudi nas, nam je dober, in mi lahko vsako uro dokažemo, da je v času svojega bivanja v Kanalu stoterim ubogim družinam vsak čas, brez plače kot zdravnik na pomoč priteknel, ako tudi ni bila njegova dolžnost. Naj se ne gleda na 100 f. več ali manj; za 600 f. letne plače ne dobomo tako hitro drugzega zdravnika, še tolikanj manj, ker mu bode zgoraj omenjeni zdravnik gotovo delal konkurencio, ta pa lahko prevzame to službo, ker ima svojo posestvo v Kanalu.

Zdravnika nam priskrbite, kdo bo odgovoren, ako oče obilne družine nanaglomla umre zaradi pomanjkanja zdravnikove pomoči? kdo bo odgovoren, ako se bolna živina po mesnicah in drugod ubija in poživiva brez zdravnikove preiskave? in slejnjči, kdo bo odgovoren, ako se dozdevno mrtev človek brez zdravnikovega ogleda zagrebe? kdo oskrbuje dandanes ta važni posel. Gospod komisar. Ali ima diplom za zdravnika? č. g. občinski predstojniki, priskrbite nam tedaj zdravnika in mi vam bomo iz srca hvaležni.

Več občanarjev.

Domače in razne vesti.

Našim naročnikom. Nekaterim dolžnikom smo poslali te dni trjatavne listke; te naročnike prosimo, da svoj dolg prej ko prej poravnajo, ker naš list ima, kakor vsak, mnogo stroškov in ti morajo biti plačani o pravem času; naročniki pa, ki ne plačajo točno, ovirajo potrebni red pri upravnih stvari.

Imenovanje. Predsednik ces. kr. finančnega ravateljstva za Kranjsko imenovan je: davkarskega pristava Antona Gruntarja davkarskim kontrolorjem, začasnega davkarskega pristava Adolfa Rudo, potem davkarska praktikanta Antona Vavpotiča in Ivana Finka stalnimi in davkarskega praktikanta Ignacija Klince začasnim davkarskim pristavom.

Mestno tranče, katere nadzoruje mestni magistrat, in v katerih je bilo, kakor se je v svojem času dokazalo, prav čistno življenje, prevzame v nadziranje c. k. sodišče.

Tržaške novice: Tržaški državni poslanci so odšli uže vsi na Dunaj, g. dr. Vitezjić je odšel uže pred 8 dnevi, g. Nabergoj pa denes, ker jutri se odpre zadnja sesija sedanjega drž. zbora.

V naročju mestnega zbora so nastali nekateri razpori, ker so nekateri hudo ru-deči mestni očetje delegacijo grajali, da je potrdila podjetje čiščenja mesta nekemu Batističu, ki je nižje oferiral, ko je bilo uže znano, da ima drugo družstvo nižjo oferto. Stvar je nejasna navadnim ljudem; ali toliko se ve, da v mestnej hiši brez takozvanih »mandljev« ni potice. — Lepa bude tudi zadeva zaradi podjetja desinfekcije »L'Indipendentejevega« uret-nika, Basiča. — Kakor se sliši je ta mož, ki je za desinfekcijo potegnil v 3 mesecih okoli 20,000 gld. rabiti le harvano vodo in ne predpisane kisline, zato teče zdaj sol-nijska preiskava. — Tako naš magistrat sipa denar, in vendar ga vada še noče postaviti pod varušto.

Komisija za pregledavanje zvezne železnice meji Hrpejsko in južno železnico je te dni obhodila vso érto ob bregu morja; proti tej érti sta energično protestirala milijonarja Panfili in baron Sartorio, ker sega v njihovo posestvo. Da ti protesti ne bodo pomagali, to je razumljivo.

Kóza v našem mestu se še vedno močno širijo. — Te dni je magistrat zapri veliko novo šolo v Cornia Giulia ter jo dal pr praviti za bolnišnico. — Včeraj so pa uže začeli nositi za kozami bolne v to novo bolnišnico. Za družine po kozah bolnih se je uže nabralo blizo 6000 gld. in so se uže začle deliti poudpre.

Iz voza je padel izvošček Josip Germek iz Skeinja, ko je prebrzo vozil proti domu in se je prav močno poškodoval.

Sponarejenim bankovcem za 5 gld. je hotel nek fakni Štefan S. iz Vipave plačati v nekei gostilni, kar je zajedel in zapi, a gostilničarj spoznal ponarejen bankovec in je poslal po policijo, katera je fakina peljala v zapor.

Duške za Napoleondore je hotel izdati nek slepar, hudo bi bil osleparil nekega okoličana, da ni prišel drugi mož vmes, ki je okoličana opozoril na sleparijo; slepar je urno odnesel pete.

Požari. Požar je nastal te dni na ladiji »Skia« in v nekei sobi carskega urada na tuk. postaji. Oba požara pa je požarna straža precej ugasila, tako da ni bilo nobene posebne škode.

Iz Trsta vzgnila je tuk. policija nekega Oreste Pantaleoni italijanskega podanika, ker je ta gospodiči tukaj javno govoril za Irednto. Prav tako, le se več!

Istrsko lahonsko politično društvo je izdelalo neko promemorijo, v kateri tir-jajo istrski Lahoni, da se najprej okraja Voloska in Podgrad ločita od Istre in priklopita Kranjske (omenjena okraja bi bila gotovo zadovoljna); a ker bi pri vsem tem bili v Istri Slovani še v velikei ve-čini, naj se le Istra združi s Trstom, tako hodo imeli Italijani za vse čase večino. Trst naj potem postane glavno mesto Istre. Goriske pa Istrski Lahoni nočejo v to zvezo, ker tam se ne dajo tako lahko priklopiti slovenski okraji Kranjske de-želi. V tej spomenici tudi naglaša istrsko politično društvo vspesno delati, da se je torej treba združiti prej ko prej s tržaškim društvom Progresso. Torej sami priznavajo svojo revol. Bojazen pred Slovani pa je tolika, da so začeli uže bloditi. Dvo-mitno pa, da bi Tržaški Iredntarji res hoteli priskrbiti svojim ubogim bratom v Istri, posebno, ako je treba onih materi-jalnih žtev, katerih Istrski Lahoni pričakujejo od njih. Kaj smo rekli pred mesec, ko so Italijani sprožili združenje vseh tren primorskih dežel v eno samo? Da oni sami se bodo protivili tej hišji. Denes se kaže, da smo dobro poznali te naše Pa-penneimovce. Sicer pa bomo še govorili o tej zadevi.

Politijsko. Nek angleški mornar je svojo začasno ljubico tako potepel, da se je morala iti zdraviti v bolnišnico. Poli-cija išče nenvaležnega ljubimca. — Dva druga angleška mornarja sta dobro jedla in pila v nekei krčmi, potem pa jo pobri-sala brez plačati. Ali pravica-skazical Ko je šel natakar pospravljati mizo, kder sta sedela Angleži, našel je težek zlat prstan, katerega je eden Angležev tam zgubil. — Pošten natakar je nesel prstan na poli-cijo, ali t-žko, da se Anglež oglašil. — Poli-cija je zaprla mizarja G. K. in dva 13 letna dečka, vse tri zaradi tatvine. — Vlo-mih so tatovje te dni v neko prodajalnico v ulici Maksimilijana in v nekega vratarja v ulici S. Francesco, odnesli so tu in tam kar so našli ravno pri rokah. — Polcija je zaprla v nedeljo v noči 12 razsajalcev. — Nekei ubogi eakli je lat o belem dnevu vkradel mošnjico, v kateri je bilo 10 gl.

Išpred sodnija. Obsojen je bil 42 letni Aleksander Caroli, fid na 3 leta težke ječe, ker je uže leta 1873. sleparsko faliral, potem ušel v karf in vrnil se še le leta 1882. Sodnija pa ni pozabila nanj in po 11 letih se je moral večraj pred njo zago-varjati. — Te dni je bil obsojen na 2 leti ječe tudi isti finančni paznik, po imenu Gorgatti, ki je pred dobrim mesecem svojo ljubjo in nje novega ljubega, nekega tr-govca, ko ju je našel skupaj, na ulici oba z britvijo do dohrega porazal po obrazu, in nevarno ranil.

Pospnemanja vredne. Gospod Andrej Kovačič, znani dobrotnik šolske mladine v Barkovljah, obdaril je zadnjega novembra 6 otrok barkovljanske šole z vzo novo obleko.

Divjačina dohaja toliko na Dunaj, da se tam zajci kupujejo po f. 1.20 in da stane 1 kilogr. srne f. 1.—, torej manj, nego v Trstu dobro goveje meso. — Pri nas v Trstu pa je divjačina le za mizo prvih bogatašev.

Goriške novice. Akoprem se je oporekala v nekem ljubljanskem listu vesti, da so tudi v Gorici kóze, je ta vest vendar resnična, in je te dni tudi tam več ljudi zbolelo za kozami, kar pa se rado zakriva zaradi tujcev. — Č. g. Andrej Marušič, c. kr. profesor na višjei gimnaziji v Gorici, imenovan je bil te dni častnim kanonikom metropolitanskega kapitola goriškega. O tem gospodu se je tudi pisalo v slovenskih časnikih, da postane dež. šolski nadzornik na Kranjskem, kar pa ni res, ker od dobro-podučenih smo čitili pač bolj verjetno vest, da postane gosp. prof. France Šuklje kranjski šolski nadzornik. — V Soči so ujeli te dni poleg Ritterjeve papirnice v Podgorji 1 meter dolgo 12 kilogr. težko postrv. — V nedeljo je bil občni zbor lahonskega političnega društva »Unione« v Gorici. Mladi »dohtar« Venutti se je močno zadiral, občinstva je bilo še precej; za predsednika je bil izvoljen odvetnik dr. Veregnassi, tihá voda, za podpredsed-nika pa kričač Venutti. V odbor so izvol-jeni tudi 4 posestniki z Furlanskega, ki so nam porok, da ne bodo preveč kalili vode. Zanimivo je to, da je mestni zbor društvu »Unione« dovolil svojo lastno dvorano za zborovanje. Kaj pa, ko bi društvo »Sloga« prašalo tudi za omenjeno dvorano?

Novo vilenice so 24. t. m. našli blizo železnične postaje Ležace, udje nem-škega alpskega društva v Trstu to vilenice v kratkem preiščejo. Kakor se vidi, je ves Kras le ena vilenica in torej urani v svojem notranjem Bog zna koliko naravnih čud.

Iz Postojine nam pišejo, da je k ljubju najmočnejim uporom znanega vodje notranjskih nemškutarjev, dr. Deu-a, pri zadnjih volitvah zmogla narodna več-čina. Mj novimi svetovalci je sicer par takih, ki so uže tudi z Deu-om koketirali, pa v zadnjem času vendar se prepričali, da je za Postojino boljše pametno narodno delovanje, nego »levovanje«. Tržaška »progla« pa, katero je Deu nastavlil Postojin-čanom, ni storila svoje dolžnosti. Ti gos-podje so hoteli Postojinčanom celo jamo vzeti, izmislili so bili nek monopol, po ka-terem bi postali oni pravi pravcati gospo-darji Postojine, kar pa bi bilo zelo žalostno za središče Notranjcev. Hvala torej vrlim borilcem za narodno stvar, da so zaslepele učili in zaspane budili, da se je tako odstranila, če Bog da za vedno, ve-lika nevarnost v narodnem in gospodar-skem ohzira.

Grške 5%, posojilo l. 1884.

4. decembra se bode začelo oddajati to posojilo za 110 milijonov frankov tudi tukaj v Trstu in sicer pri podružnici kreditnega zavoda. To posojilo se kaže jako ugodno, ker vsled zdaj še za kupce ugodnega kurza nosi najmanj letnih 7 po sto.

Čena oddaje za vsako obligacijo nominalne vrednosti 500 frankov z obresti od 1. januarja je 346 i pol frankov, kateri se bodo vplačevali tako le: frankov 22 pri podpisu, fr. 75 pri razdelitvi; od 10. do 15. decembra, fr. 100 15. januarja 1885, fr. 46-50 16. marc ja 1885; skupaj fr. 346-50, katero svoto morejo kupovalci tudi precej plačati pri razdelovanji, v katerem slučaju se jim zniža čena obligacije na fr. 345. Pri tej priliki je dobro omeniti tudi kaj o gospodarskih razmerah grškega kraljevstva. Število prebivalcev Grškega nar. šča hitro in šteje Grška denes uže čez 2 milijona prebivalcev, ti so uže blizo 2/3, vseh obligacij Grškega posojila. Grške železnice tudi lepo napredujejo, zdaj ima ta državna železnica v dolžini uže 1000 kilometrov in Tesalska železnica zdaj nese uže 10.000 frankov na kilometer, dobiček ta, katerega je dosedaj dosegla le malokatera železnica Evrope.

Grška trgovina raste od leta do leta in je znašala leta:

1858	drahem ali frankov f.	72.966.696
1859	" "	f. 77.850.504
1860	" "	f. 85.118.126
1883	" "	f. 240.030.000

Carina je državi dala leta:	
1860	drahem 4.942.867
1861	" 4.481.209
1879	" 15.820.000
18-3	" 23.700.000
1884 (to sedaj)	23.500.000

In posojilo se ima ravno nazaj plačevati iz carskih dohodkov, kateri pa so uže zdaj viši, nego je državi treba za plačanje obresti vsega državnega dolga. Ker je torej jamstvo dobro in so tudi obresti zadosti visoke, je skoro gotovo, da se bodo kapitalisti za to posojilo jako zanimali, posebno pa tukaj v Trstu, kder so Grške razmere dobro poznane.

Pesniku in župniku na Slovaškem, g. Tomašič, kateri je zložil obdšlovansko pesem »Haj Slovania« so te dni v Pragi, kamor se je bil podal, na obisk, napravili velike ovacije. Zato velik hrup v Izraelu. Ne vemo v kakem zvezi s tem je pomirljiv govor dra. Riegerja v žeskem klubu, v katerem pripušča Slovake popolnoma svoji esodi. — Politika je uže taku!

Vremensko prorokovanje za mesec december. Mathieu de la Drôme prorokuje tako le vreme; Hud mraz 1. in 2. v severnej in stejnjej Evropi. — Suho vreme v deželah ob sredozemskem, jadranskem morji. — Hud mraz ob šipu, ki se začne 3. in konča 9. Sneg v raznih severnih deželah. Vreme manj mrzlo ob sredozemskem in jadranskem morji. — Razni in močni vetrovi na atlantiškem oceanu. — Sredozemsko in jadransko morje zelo razhurjeno. Veliki viharji na vshodnjem delu Črnega morja. — Enako vreme tudi v zadnjem kraju, ki se začne 9. in konča 17. — Premenljivi vetrovi 10. 11. in 15. in 16. na sredozemskem in jadranskem morji. — Velike snega na planinah, v Avstriji, Rusiji, na Rumunskem in v turških severnih deželah. — Mrzlo, pa tudi deževno in snžno vreme o mlaji, ki se začne 17. in konča 25. — Od 25. do 31. gorko vreme. Spremenljivo vreme v severnej in srednej Evropi. — Sploh bo ta mesec zelo mrzel v severnej in precej mrzel v srednj in južnej Evropi. Vreme bo zdravju malo ugodno zaradi naglih prememb.

Nesrečna občina je Nyirmezso v spodnji albenzerskej županiji na Ogerskem. V začetku meseca septembra je imela še 115 otrok pod 10 let, 30. novembra pa le še 24. vseh družih 91 je pomorila grozna morilka difteritika.

Nesreča. Parnik »Durango« je 28. novembra blizu otoka Wight trčil z neko Liverpoolsko ladjo, ter se potopil; dvajset mornarjev je utonilo.

Za železnico čez Turo planine ste prosili občini Gostinske Toplice in Bela na Koroškem ter dotično prošnjo vložili pri prvosejtnem gosposke in tudi poslanske zbornice. Namenjena železnica naj bi se napravi od postaje Schwarzach na Gizelejši železnici do B-le na Koroškem ter se zvezala z Rudolfovo železnico. Troški so proračunjeni na 20 milijonov gold. Dotična deputacija je bila tudi pri gospodu Čediku, ki je pripoznal važnost in izvršljivost te železnice.

Vinski pridelki v Dalmaciji letos ni bil tako bogat, letina je bila srednja, v nekaterih krajih prav dobra, v drugih pa prav slaba. Ali vinska cena je izredno visoka, ker je zelo veliko kupcev, posebnost Francoskega in iz Hamburga; vsled tega je skupilo višje, nego bi sicer bilo, ako bi letina bila prav dobra. Na otokih L-zina, Vis, Brač in v spletskem okraju se je prodalo uže dve tretjini vsega pridelka.

Naše ure kažejo do zdaj največ dvanajst. O tem se prej ali slej zgodi ta promemba, da bodo kazale do 24, kakor je uže na Italijanskem starodavna, še danes ne opuščena navada, tako utrjena, da se ta navada rabi celo v javnih uradih in celo pri telegrafskih posilnicah v zunanje države, k ljubtu temu, da razdeljenja tega časa ne poznajo drugi narodi in da je v nasprotju z telegrafsko mejnarodno pogodbo. Kdor je bral stare italijanske klasike, temu je dobro znano, kako pravi Italijani računijo čas; in eni imajo o tem prav, ker dan ima 24 ur, zakaj ga tedaj delimo v dve polovici 12 in 12, da bi uže dan in noč vedno enaka bila, potem bi se to dalo še opravičiti, a ker temu ni tako, zato je pač najboljšje, da se dan razdeli v 24 ur, ker potem ne bo treba pristavljati: dopoldne, ali popoludne in odpravljenih bo veliko pomot i sitnosti. Vsled tega je tudi prva zvezdarna na svetu, grenviška, sklenola, da od 1. januarja 1885 ne bo več računila 12, ampak 24 ur, začneši od polnoči. — Promenile so se naše vage in mere večkrat; promenila se je tudi vrednost denarja, zakaj ne bi se tudi promenile časovne dobe, ki so sicer v ljudstvu najbolj vkoreninjene, najstarše, pa vendar ne še najboljšje? Dolgo ne boje, da dobomo za dan 24 ur, če se kaka decimalna sistema ne uvrste.

Tržno poročilo

Kava vsaki dan dražja, in vse kaže, da pojdejo cene še više. Sladkor kaže opet boljše, cene pa so denes še nespremenjene. Olive i-kano in vedno drže. Petrolje je poskočilo te dni uže na f. 10.75 in denes terjajo imetniki uže nad f. 11.—, ker je tendera za še višjo ceno. — Domači pridelki. Fižol gre še precej od rok, maslo slabše. — Vse drugo blago brez posebne spremembe.

Borsno poročilo.

Borsa dobro napreduje, kurzi skoro vseh papirjev so postali viši, tendenca borse je za še više kurze, posebno državnih papirjev, kar je znamenje, da finančni svet upa na stalnost sedanjega evropskega položaja.

Dunajska Borsa

dne 2. decembra

Table with 2 columns: Instrument and Price. Includes items like 'Enotni drž. dolg v bankovcih 81 gld 90 kr.', 'Zlata renta 104 45', '5% avst. renta 97 20', etc.

Pevci delalskega podpornega društva prirede v nedeljo 7. t. m. v gostilni »Slona« trg Dogana št. 2. svoj prvi pevski večer vstopnina prosta. Začetek ob 7 ur. Vabijo se k temu večeru vsi prijatelji petja.

Izšel je

Dodatek koledarja in kašipotu po Trstu za leto 1884. in se more dobiti v tiskarni Dolenc v Trstu. Cena dodatku je 30 soldov, s poštnino vred 35 soldov. Ako pa kedo želi kupiti tudi kašipot; katerih ima tiskarna še oko 100, dobi oba dela za 55 soldov s poštnino vred. — Tisti, kateri so si naročili oba dela koledarja in kašipota, dobojo drugi del te dni po pošt. Ako bi kak naročnik ne prejel knjige, naj jo reklamira. Mnogo naročnikov pa ni poslalo poštnine, torej so prešli, da to pri priliki storé, poštnina znaša 5 soldov.

Dodatek koledarju in kašipotu za leto 1884. obsega: 1. Obrtniško postavo; 2. O pridelovanju šparglja, navod za kmetovalce so slikami; 3. Životopis pesnika Franceta Cagnarja; 4. »Raspotje«, novelica iz Tržaškega življenja, spisala gospica Marija Antonija; 5. Smešnice; 6. Iskrice. Vsega skupaj 66 strani v velikej osmerki. Dodana je zanimivej knjižici tudi dobro zadeta slika Franceta Cagnarja. —

Upravništvo cerkve sv. Jarneja v Bar-kovljah protaja lep, okusen, skoraj da nov Božji grob po prav nizkej ceni.

Ne more se onim, ki na deželi stanu jejo, dovolj tople pripraviti, naj vedno hranijo doma eno školjo č švicarskih kroglic lekarja Brandt-a, da pri naglo nastopivših overah (vetrovih, priti sku krvi, bol-znih na jetrin in žolču) morejo to gotovo in nobeno bolečino prizadevajoče domače zdravilo rabiti. Dobiva se školjica po 70 kr. v vseh lekarnah.

PIJANSTVO v vseh stadijah odpravi po desetletnej praksi reelno in vestno, tudi ne da bi dotični prej v del, z jamstvom TH. KONETZKY, Berlin, Brunnenstrasse 53, izumitelj radikalnega zdravljenja in specijalist za trpačo za pijanstvom. Uradno poverjena zahvalna pisma, ki potrjujejo upliv tega nedosegljivega sredstva nasproti sredstvom raznih ponarjalecev, zastoj.

Spričevalo.

Podpisani potrjuje s tim, da so po natučnej preiskavi našli, da je cigaretni papir »LE HOUBLON« iz francoske tovarne za cigaretni papir gospodov Cawley & Henry v Parizu izvrstne kakovosti, popolnem brez tujih sestavin, zlasti pa zdravju škodljivih snovi.

Dunaj, v dan 24. maja 1884. Dr. J. J. Pohl, red. jav. prof. kem. tehnologije na c. kr. tehnične visokej Šoli. Dr. E. Ludwig, c. kr. red. prof. medic. kemije na Dunajskem vseučilišči. Dr. E. Lipmann, izred. prof. kemije na Dunajskem vseučilišči. (Pristnost teh podpisov potrđil je dr. J. Homann c. kr. notar na Dunaji. Zgornje spričevalo je potrjeno in podpisano od c. kr. ministerstva vnanjih zadev in francoskega poslanštva na Dunaji v 28. dan maja 1884.)

Dražba.

1000 komadov ženskih velikih rut, v najkrajšjih, živih barvah; in sicer: rudeči beli, lilčini, rujavi, modri, škotski, sivi, turški in karirani, pepit; iz najčistejše berlinske volne za kar se jamči, se radi raspustitve trgovine, po tako nizkej ceni, kakor do sedaj še nikoli, prodajajo in sicer komad po

1 for. 20 nov.

Kedor si želi lepo in dobro fino in veliko suktnjo za ceno kupiti, naj se požuri z naročitvijo, ker je prej sirova volna preje dvakrat toliko veljala, kakor sedaj cela izdelana velika ruta. Na razpolaganje je še 850 komadov.

Potni plaidovi veliki, debeli, stekani, iz teškega in najboljšega sukna, elegantnih angleških uzorih kakor: rujavi, sivi itd. s težkimi in debelimi franžami, ti plaidi se morejo rabiti kot obladičo, odeje za na pot, odeje za posteljo, šavli za gospe in celo po 20 letnej rabi more se iz jednega napraviti dve elegantni garderobi, s katerima se prištedijo troškovi za vrhnje suktnje, suktnje za dež, palatote. I vrste le gold. 5.50, II vrste le gold. 4.50 komad. Nadalja 370 komadov

Chéviot-Diagonal robe za obleko za gospodo jesenska in zimska sezona iz tkane volne, v vseh najnovjših in modernih barvah gladko pisana, najboljše vrste, sivo, rujava, modra, olivno-zelena in črna, cela obleka za vsacega, suktnja, hlače in telovnik le gld. 6.50

Uzori se ne pošiljajo. Za pristnost vsacega komada te vrste jamčim, in komur se ne dopada, dobi koj denar nazaj. — V provincijo pošiljam proti povzetji.

Naslov: Rabinovics, Schafwollwaren-Agentur, Wien, II., Schiffamtgasse 20.

Agencija za posredovanje u službah i kod stanovanja E. GEROMINI-JA priskrbuje službe vsake vrsti u Avstriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuče, po najugodnijim pogodbami. Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

Medjunarodna linija

TRSTA VZI NOVI-JORK Iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvorazredni parniki te linije vozjo redno v Novi-Jork in vspremajo biago in popotnike po najnižjih cenah in z najboljšo p-strežbo. 2-2

V NOVI-JORK. Odhod iz TRSTA. Parnik »Surrey«, 3400 ton, v 12. dan dec. Popotniki naj se obrnejo na

J. Terkuile, generalnega pasažnega agenta. Via dell'Arsenale 13, Teatro Comunale v TRSTU.

Kajuta za potnike 200 gld Vmesni krov 60 gld Zaradi vožnje blaga obrne naj se na Emiliano d'Ant. Poglajen, generalnega agenta.

C. k. priv. tovarna L. Tedesko & C. DUNAJ. Tovarna v Požunu V Trstu Corso 709-2.

VELIKANSKA ZALOGA

popolnoma izdelanih oblek za gospe in spalnih sukunj, obleke za dečke in majhne otroke, plašče in obleke za deklice in otroke v najelegantnej in najnovjši modji. Odlikovan na vseh svetovnih razstavah radi velike elegancje, solidnega dela in posebno nizke cene svojih izdelkov. Vsa obleka je po najnovjši modji uprav za to izdelana iz najmodernejše robe, kakor pri vsem tem jako cene, skoravno fine in izverredno fine vrste, vedno v vseh velikostih na razpolaganje, po čudno nizkej 18-24 stalnej tovariški ceni

Filiala pri Al. Eisenstädter v TRSTU Corso št. 709-2. Tovarna v Prosnioh

Nič več kašlja

Prani čaj G.B. ROVIS v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin iz čisti kr, ima dober okus in velja en zavoj za 3 dni 60 n.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madronu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, žledčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsak-m času brez obzira na dijeto. Ena školjica velja 30 sold.

Plaster in tudi tinktura proti kurjim ošesom in debelej koži — cena 3 plastrov za kurja očesa 20 soldov. — Ena steklenica tinkture 40 soldov

Edina zaloga v Trstu v lekarni R o v i s, v Gorici v lekarnah Cristofoletti in Pontonli v Ajiovsčini v lekarni Guglielmo. 7-11

V tej lekarni gorori se tudi slovenski.

Doma šivano perilo.

Naslednje navedeno perilo za gospe in gospe

in manufakturni izdelki najdnejšje, najboljše in najtežje vrste prodajejo se po izvršnih fabriških cenah skoro zastoj, in v dokaz najstrožje solidnosti se vzprejma vsak predmet, ki ne ugaja, nazaj, tedaj je vsako naročilo brez škod.

Srajce za gospe iz najdnejšega angli škoga chifona in prave švicarske vozene vložke, istinita u stelina vešni, komad po gld. 1.50, tucet gld. 16.50. Ravno isti iz pravega Schroll-ovega chifona v najelegantnej izvršitvi in bogato vezeno, komad po gld. 1.90, tucet po gld. 20.

Nočni telovniki za gospe iste vrste in po vsi dolžini s pravimi švicarskimi vložki vložkami, zelo elegantno opremljeni, krasota za vsako damo, komad po gld. 1.50, tucet po gld. 16.50. Isti iz najdnejšega, teškega buhenta, jako dolgi, po vsi dolžini vtihi, komad po gld. 1.60, tucet gld. 18.

Spodnje jope za gospe iz najdnejšega, najtežjega chifona in prave švicarske vozene vložke, komad po gld. 2.80, okrašene s samim ton in atlasom, odviske fino, po gld. 3.80, iz teškega zapetljivega buhenta, n jdnje okraše, po gld. 1.60.

Možke košulje iz najdnejšega angleškega chifona, švicarskimi vložki, v poljuonej širvi za vratom, komad po gld. 1.50 tucet po gld. 16.50. Iste iz najdnejšega, p svega Schroll-ovega chifona najdnejšje delo iz Francé komad po gld. 1.70 in po 2 gld. 2, tucet po gld. 18.90 in po gld. 22.50.

Platnene rjuhe iz dobrega, teškega, usnjjo kompletno, za največje postelje, 81/4 široke, po gld. 1.35 tucet gld. 15.

Platno za domačo rabo 30 vatlov, dobro izdelak za hišno rabo 51/4 široki gld. 7.50, 41/4 široki gld. 5.50 komad. Cena prelivu rapidno r-so, v kratkem bo platno dvakrat toliko stal, radi tega pripravite se sliheromu, da se koj naroči.

Mizne garniture z vžitimi risirijami cv-tlice, jedne pregrinjala, le gld. 2.85, isti prav fino francoski isti lani, jako fini z franžami za 12 oseb, garnitura gld. 3.45. Mizne garnit-ro iz najdnejšega damstata, z risirijami cvetlice, sestojče iz velikega pregrinjala za 12 oseb, in iz 12 točno se jemajočih velikih brusov, jako fino izdelani, jedna garnitura gld. 5.60.

Ročne brisače, zbrobljene, vsak komad po gld. 3.75, z rdečim i bodurami, z dolgimi franžami, fino pikvirano, izvanredno l-pno, tucet po gld. 3.75.

Svilnate žepne rute iz teške lonske svile komad r-zno barva, tucet gld. 8.50.

Svilnate finiš nogavice v najlepših barvah visane, rudeče modre vijolč-ste, roza, rujave itd., vsak kolena 3 pare gld. 1.15.

Garniture francos. pregrinjaj sestojče iz dveh jako finih posteljnih odel in jednega namiznega pregrinjala s kiticami iz bartuna, mešanobojne, jako krasno izdelane in stane garnitura, to je, trije komadi gld. 7.50.

Naročila proti vpošiljatvi zneska naprej ali pa proti povzetji vpošiljajo se pod naslovom

Wäsche- und Manu'actur-Warenhaus RABINOVICS Dunaj, Leopoldovo, Schiffamtsgasse 20.